

קשר משפחתי

הודיה כריש-חזוני

המשפחה הדתית עוברת שינויים, וזה לא רק הרווקות המאוחרת, אלא גם הורים שלא מצליחים להתנתק מהפייסבוק וילדים שלא רוצים לזוז מהמחשב. הרבנית דנה תירוש בטוחה שהגיע הזמן להסתכל אחרת על הנעשה מסביב, ולהשקיע

כנס בניין שלם. בעבור חלק מנשות המגזר מדובר בחוויית חובה לקיץ – שלושה ימים של הרצאות בנושאי משפחה, בתוספת שופינג מותאם מגזרית. עבור אחרות זהו סמל השמרנות והסגירות, מקום שבו כף רגלן לא תדרוך. מודה שראיתי את עצמי משתייכת לקבוצה השנייה. מודה גם שיצאתי מופתעת מהשיחה עם הרבנית דנה תירוש, ממיסדי המכון וכנסי הקיץ העוסקים בהדרכות בנושא משפחה. אם תרצו ספוילר, הרבה מהדברים שאמרה, מתיישבים לגמרי על דעתי הפמיניסטית.

היא בת 48, אם לעשרה וסבתא. גדלה בקיבוץ סעד, שירתה בצבא בחוות השומר. מאז עברה כמה גלגולים, וכיום היא מרצה מבוקשת, מתלמידי הרב והרבנית טאו ומי שמזכרת כרבנית החזקה של מדרשת הרובע, אותה הקים בעלה, הרב אוהד תירוש. באופן מסורתי היא מסרבת להצטלם בכל תוקף, אך מוכנה להעניק ראיון נדיר למוצש.

לא מתאהבים, מקטלגים
אילו אתגרים את מזהה היום בחיי משפחה, שלא היו בתחילת הדרך?

“אז לא היו מכשירים סלולריים ולא היה אינטרנט. היום המציאות נפתחה. אנשים יותר מעזים לשאול מצד אחד, ומצד שני המצוקות יותר גדולות. למשל, אישה שמספרת שהיא לא מצליחה להתנתק מהוואטסאפ תוך כדי השכבת הילדים, זו מצוקה. בכלל, אני חושבת שהיום האיום על התא המשפחתי מאוד גדל. לצלוח שנות נישואים יחד הפך למשימה, ולחנך ילדים שישמעו בקולך ושיהיו אנשים טובים ונורמטיביים, הפך למשימה גדולה. וזה בעצם אחד הדברים הכי טבעיים לנו שאין מי שלא יכול להצליח בו. אין דבר כזה שהורה לא יכול להצליח בחינוך ילדיו, או שאין לו יכולת לנהל זוגיות מוצלחת”, קובעת תירוש חד משמעית. “רק אתמול שוחחתי עם בחורה שנישאה לפני שנה, ועכשיו בטוחה שהיא הולכת להיכנס לסטטיסטיקה של הגירושין. כשאני שומעת את הסיבות שלה, ▶

ההכנה לחתונה היא פינאטס
בשנים הראשונות לאחר נישואיה התמסרה תירוש לגידול הילדים בבית. “מישהי הציעה לי אז להצטרף לקורס מדריכות כלות. באותה תקופה, לפני יותר מ-20 שנה, הנושא לא טופל כמו היום. לא היה הרבה למי לפנות, והרבה כלות למדו ברבנות”.
תירוש למדה אצל הרבנית שרה אליסף, “שלימדה בקטן – שמונה נשים מסביב לשולחן אצלה בבית בכל פעם. ואז התחלתי להדריך. המון כלות, דתיות וחילוניות. הייתי מאוד עסוקה בזה ובאיזשהו שלב ראיתי שאני לא מצליחה לתת מענה לכל הכלות ולא היה לי למי להפנות. פניתי לרבנית אליסף, והצעתי שנשכור אולם גדול. קיבלנו את ברכתו של הרב מרדכי אליהו זצ”ל למהלך ויצאנו לדרך. הבאנו מזכירה שישבה בסלון

"ילד ששטף כלים ושמר על האחים הקטנים שלו, הוא בדרך כלל ילד עם ערך עצמי גבוה יותר. יודע שסומכים עליו. זו מתנה בשבילו"

צילום: נעה סינגר

"ללמוד משפחה בצורה רצינית", כנס בניין שלם

נראה שאין שום סיבה שזה יקרה. ההשפעות של העולם המודרני מקשות מאוד על האנשים". תחום נוסף שעבר לדבריה שינוי דרמטי בשנים האחרונות, הוא היכרויות למציאת בן זוג. "מי שמרגישה שהיא לא עוברת מסך, כיום לא מאמינה שתתחתן אי פעם. העולם המודרני מעמעם את הטבעיות שהייתה פעם במפגש בין בחור לבחורה. בגלל שהמדיה שטפה לכולם את הראש, צעירים שיוצאים לדייטים לא נמצאים במקום של להתאהב, אלא של לשפוט ולקטלג. כל הזמן להגיד מה לא".

◀ **אולי מה שמעמעם את הטבעיות הוא, בין היתר, ההפרדה ההולכת וגוברת בין בנים לבנות במערכת החינוך הדתית?**
 "ההלכה היא הדבר הכי טבעי והכי נכון לנו. אני לא חושבת שהבעיות קיימות יותר אצל בחורים ובחורות שגדלו בהפרדה מלאה. ב'ביצות' תמצאי את אותן הבעיות. זה לא שאנשים מחינוך מעורב מתחתנים מהר יותר".

חשוב לרבנית תירוש והיא מאוד מבקשת, כי בכל נושא הרווקות לא יישמע כאילו היא מותחת מילה של ביקורת או שיפוטיות על מחפשי זוגיות. "אני לא חושבת שמישהו יכול לשים את האצבע על סיבה מסוימת ולומר – הנה בגלל זה יש היום הרבה יותר רווקים ורווקות. לגבי בררנות, זה לא נכון בכלל. אני רואה השקעה אדירה אצל בחורים ובחורות ברמה שאני לא יודעת אם אני, באופן אישי, הייתי מצליחה לעשות. הם הולכים להתיעץ, הם מקבלים על עצמם לשנות ולעשות. הרווקות מאוד מעסיקה אותי. הדימוי העצמי של האנשים הוא שחקן משמעותי כאן. קשה לאנשים היום להאמין בעצמם".

◀ **דווקא נראה שדור הפייסבוק מאוד בטוח בעצמו.**
 "גם כשיש עזות, היא לא מגיעה משלווה פנימית וקבלה פנימית. וכשאתה לא מקבל את

צילום: shutterstock

"הילדים חייבים לדעת שעבור ההורה הם מתנה משמייים"

עצמך, קשה לך לקבל ולראות את הטוב גם בזולת. אני רואה מין פלונטר: אנשים היום רואים הרבה ויודעים הרבה ויש סטנדרט גבוה בכל תחום: בעבודה, בהשכלה, בדרישות. אולם בנושא משפחה ובחירת בן זוג אתה חייב להרכיב משקפיים אחרים. לשים בצד את המושלמות, התחרותיות והמוצלחות. אנשים צמאים לזה שיקבלו אותם, אבל הם לא מסוגלים לקבל אחרים. יש לי חלום דמיוני, 'לשבור את הכול', ולהתחיל בכל התחום הזה מהתחלה. בלי תמונות בפייסבוק, בלי סטנדרטים גבוהים. לבוא להיפגש עם אנשים בטבעיות, בתמימות".

הילדים של השכנים מוצלחים יותר

◀ **מה לגבי הורות?**

"הורות נמדדה פעם באופן הרבה יותר ברור. אם לילדים היה מה לאכול והם היו נקיים ומסודרים ולמדו יפה, היה ברור שאתה הורה טוב. היום החיים יותר קלים לכאורה, אבל הרבה יותר סבוכים. הורות טובה היום היא לדעת לפתח מערכות יחסים בינאישיות. בעיניי, ולפי השיטה שאנחנו מלמדים בבניין שלם, קשר נכון עם הילדים כולל ארבעה דברים: אהבה וקבלה, קשר, גבולות ותעסוקה לילדים. אהבה וקשר באו פעם באופן טבעי. היום צריך ללמוד את זה. ילד חייב להרגיש שההורים שלו חושבים שהוא מתנה משמייים".

◀ **איך לומדים?**

"המקורות היהודיים שלנו מלאים בהדרכות על איך אוהבים נכון ילדים. קורה לי לא פעם בהרצאות על ילדים שאני מדברת על הצורך לאהוב אותם, ומישהי מתחילה לבכות. מספרת שהיא אוהבת אחד מילדיה יותר מהשני. או שהילדים של השכנים כל כך מוצלחים וקשה לא להשוות. זו חובה להתפעל מהטוב של הילד שלנו ולהתמקד בו.

"קורה שילדים לא מרגישים אהובים, וההורים לא מבינים מה הבעיה. הם הרי קונים, מסיעים, נותנים חוגים, מחשב. אבל אי אפשר להסתפק בצרכים הטכניים. צרכים טכניים, לכאורה, גם אדם אחר יכול לתת. אפשר להיעזר בכביסה ובהכנת אוכל, אבל את לא יכולה לשלם למישהי אחרת שתחבק את הילד שלך במקומך. גם נושא הקשר לא פשוט. הורים נלחצים

”מי שחושב שספונטניות תצליח לגמול ילד שנמצא שעות ליד המחשב או תיצור דיבור עם ילד מתבגר, טועה. צריך להיעזר בכלים, לייצר שיטה מסודרת”

מלדבר עם הילדים שלהם, או שהם לא יודעים איך לעשות זאת. גם הילדים הכי שקטים וגם כשהם כבר חיילים – הם תמיד רוצים לדבר. צריך לפתוח את הערוצים. הרבה צוחקים על בניין שלם שאצלנו כאילו מלמדים הכול באופן מלאכותי: איך לאהוב ואיך לדבר. ואני אומרת בתגובה שספונטניות זה לא ערך. מי שחושב שספונטניות תצליח לגמול ילד שנמצא שעות ליד המחשב או תיצור דיבור עם ילד מתבגר, טועה. צריך לייצר שיטה מסודרת, וצריך הרבה הקשבה.”

גבולות שמים באהבה

« תני דוגמה לכלי שמלמדים אצלכם.

”אנחנו חושבים שצריך פעם בשבוע לשבת לשיחה אישית, הורה עם ילד. שהילד ירגיש שמעבר לזה שההורים אוהבים אותו, הם רואים אותו. הוא יכול לשתף, ומעניין את ההורים שלו מה קורה איתו, לא רק כשיש בעיות. חברה שמלמדת בבית ספר יוקרתי כאן בירושלים, סיפרה לי שבשאלון שהעבירו אצל הילדים ושאלו מה הם היו רוצים שיהיה להם, 87 אחוז אמרו שהם רוצים שההורים יקשיבו להם יותר. ילד מייחל לזה שתשימו את הטלפון שלכם בצד ותשאלו אם היה טעים לו הסנדוויץ’. תשאלו איך הייתה הדרך לבית ספר. תשאלו איך עם החברים. אם ילד קיבל עונש בבית ספר, תקשיבו לו בלי לבקר. חובה לשים גבולות, אבל הם צריכים להגיע עם המון אהבה ושיח.”

« מאיזה גיל צריך להתחיל בשיחות שבועיות?

”בגיל שלוש. בהתחלה לעשות ביחד פאזלים או לצאת לגלידה. זמן שבו זה רק אני והילד, ואני ממוקד בו. יש גם גילאים שבהם הם לא רוצים לדבר. אם זה בא אחרי שנים של שיח, זה בסדר. אם לא היה שיח גם לפני כן, זו בעיה. צריך לדעת להציב גבולות שיהיו מוסכמים על אבא ואמא ביחד. הדבר המתוק ביותר עבור ילד הוא לדעת שיש דברים שלא מרשים לו. לכאן גם נכנס נושא ההגבלות בכל הנוגע למחשב ולסמארטפון.

”עוד דבר שאנחנו מלמדים הוא שנושא אחזקת הבית צריך להיות בשיתוף עם הילדים. אז יהיה פחות נוצץ ונקי, בסדר. אבל השותפות הזו בעבודות הבית היא חיונית לנורמליות של הילדים שלנו. תשאירו להם משהו לעשות. תנו להם לקפל כביסה, לבשל ארוחת ערב.”

« הם לא בדיוק מעוניינים לקפל כביסה. ”הבעיה היא אצלנו, כי אנחנו באים ממקום מתנצל. אתה מרגיש הורה נכשל אם אתה לא מסדר לילד שלך הכול. בסדר, אז ילדים מקטרים קצת, אז מה? הקיטורים שלהם יקבעו לנו את סדר היום? יופי, תקטר ותשטוף כלים. אחרי זה, יש שוקולד טוב במגירה, תפנק את עצמך. גם אם זה לא כיף לו באופן מיידי, ילדים מרוויחים מכך שמאמינים בהם וסומכים עליהם. ילד ששטף כלים ושמר על האחים הקטנים שלו, הוא בדרך כלל ילד עם ערך עצמי גבוה יותר. יודע שסומכים עליו. זו מתנה לילד. ואז יש לו גם סיבה לקום מהמחשב.”

אובר זרקוריציה

« לסיום, אני חייבת לשאול. יש היום פתיחות גדולה הרבה יותר בכל הקשור לנושא המיניות. גם רבנים מסכימים שצריך לדבר, כדי למנוע קשיים בין בני זוג וידע מוטעה שמגיע ממקורות זרים. מה עמדתך? ”תחום האישות הוא מאוד מרכזי בחיי נישואים, וצריך להשקיע בו זמן ומחשבה. הדרכה טובה ומפורטת היא קריטית, אולם צריך לזכור שידע לא מונע תהליכי הסתגלות וצמיחה שמאפיינים את התחום הזה. זה לא שאם ייתנו לכולה צעירה את כל הידע, הכול יהיה לה פשוט. בנוסף, אני חוששת שלפעמים שמים אובר זרקוריציה על הקשיים הפיזיים, כשהזרקור צריך להיות מופנה גם לבניין של הקשר הבינאישי: השיחה, ההקשבה, השיתוף, פתרון קונפליקטים בזוגיות. ”הרבנית חנה טאו זצ”ל, כשהדריכה כלות, הייתה מדברת על הכול, אבל תמיד הדגישה שיש לשמור בתחום זה על פורום של שתיים בלבד: מדריכה וכלה בחדר סגור, או יועצת ונועצת בפורום אישי. בתחום הזה אפשר וצריך לדבר על הכול, אבל חשוב לדעת באיזה פורום. צריך לזכור מה מרוויחים ומה מפסידים. לא לעשות את זה על חשבון מידת הצניעות, כי בכך יש הפסד גדול ביותר של ערך שהיה חשוב לעם היהודי במשך כל הדורות.” ■

”דברו. גם אם נראה לכם שהילד לא רוצה.” צילום אילוסטרציה

צילום: shutterstock